

Preu
de subscripció:
3'50 ptes. l'any
Un número:
15 cts.

Torroella de Montgrí, 30 Març 1919

Redacció i
Administració:
Ateneu
Montgrí

TRIBUT AL MESTRE

No és a nosaltres a qui ens toca fer ressaltar els mèrits musicals d'En Pere Rigau. Les firmes dels compositors de la dansa catalana que honren avui les nostres planes són les autoritzades per a parlar-ne. Però no volem tampoc deixar de prestar nostra modesta col·laboració en el present nombre d'homenatge, considerant la valor que aquest representa dins la vida local i ad-huc perquè, ocasions semblants són molt escasses en les tasques col·lectives d'un poble; ocasions aquestes que ofereixen terreny apropiat per a desgranar-hi tota la dosis d'amor a la terra; tot el carinyo a les belles coses; tot l'entusiasme que hom sent per les accions cultes i generoses.

Sí; l'acte d'homenatge a un bon torroellenc; a un artista com En Rigau; és un acte d'alta cultura, de germanor i de patriotisme. Puig el nom popularíssim de En Peret Barrató, com gairabé tothom l'anomenava, és digne de gravar-se en la casa on va néixer tan profundísim i celebrat compositor, conegut arreu de Catalunya per la tasca innovadora que introduí en la producció i execució de la dansa catalana.

Potser es un xic prematur aquest tribut de admiració que anem a rendir-li, perquè correm el perill de que no se li vulgui donar tota la transcendència que's mereix. Es massa fresc encara el record d'En Peret. Tothom li era amic; tothom li havia parlat; tothom li co-

neixia els secrets més íntims. I això no hi ha dubte, encara que sembli paradoxal, va contra la personalitat artística de l'homenatjat. Anem a dir que passades dues generacions, els nostres fills per exemple, l'admiraran amb més feitor perquè no coneixeren a l'home sinó la seva obra.

Hi ha una frase feta que ha esdevingut una dita ben popular. Aquella que dirigim a un superior tot pensant fer-li justícia: *quan sigui mort serà un gran home*. Seria millor substituir-la per aquesta altra molt més gràfica i més vident: *fins que ningú el recordi no serà reconegut*. Els sentiments del cor maten els de l'esperit. Es una llei fatal que pesa sobre els homes i sobre els pobles.

Més no volem filosofar i si únicament aplaudir i celebrar el que Torroella sia com sia, vingui a complir amb un deure sagrat. Aquell deure que contranen els pobles quan han assolit per mitjà de un dels seus fills, renom i prestigi. Això és, quan han rebut d'ells aquests grans favors morals que'ls immortalitza.

Amb tota l'ànima ens associem en aquest acte d'homenatge, fent vots perquè sigui el gran exemple que estimuli als bons torroellencs, a treballar com el malaguanyat Rigau, per el bon nom de Torroella.

JOSEP CASTELLS

EN PERE RIGAU I POEN (Barrató)

1868 — 1909

* * *

Me demanau, amics del Ateneu Montgrí, quatre ratlles referents al conegut music que fou En Pere Rigau, i me plau fer-ho per moltes raóns. En primer lloc perquè he sigut sempre aimant dels actes de justícia, i vosaltres ne feu un al honorar la memòria de vostre compatriç; en segon lloc, perquè en Rigau, més conegut per En Peret Barretó, encloeu en son nom lo millor de la meua juvenesa, la edat dels meus més daurats somnis de glòria, dels més xardorosos entusiasmes musicals, i en tercer lloc, perquè vostre gest noble demostra que saben estimar les coses de casa vostra, cosa que no per tot arreu succeeix ja que al passar amb massa freqüència allò que tot lo foraster es millor que lo de casa.

Amb en Rigau forem ja desde molt joves condeixebles, puig els dos aprenguerem de Harmonia amb el malhaurat Mestre En Joan Carreras i Dagas (q. e. p. d.)

Més tard ens trobarem front a front en totes les classes de nostre encontrada; ell dirigint la cobla «Els Montgrins» d'aqueixa, i jo «La Principal» d'aquesta. Per més afinitat tots dos tocavem en la cobla el Flaviol.

Aquestes dos cobles foren durant molts anys les que 's disputaren el campionat de les sardanes, i d'aquesta lluita, sempre noble i enlairada, car sols se limitava a procurar sobrepujar en el voler artístic en l'execució de bones sardanes, en reberen el fruits les dos cobles, puig cada any, tant la una com l'altra s'anaven perfeccionant de tal manera, que els musics de Barcelona quedaven admirats al sentir certs atreviments musicals executats a la perfecció amb instruments considerats rustics i primitius. An aqueixa perfecció, resultat de l'enlairació noble d'abdues cobles, es deu a la producció de sardanes que representen veritables adelants en la música po-

pular, puig els bons autors es llençaren a escriure sardanes quan vegeren que nostres instruments no eren refractaris a les modernitats musicals.

Per altra part, en Rigau fou un dels perfeccionadors de la sardana, introduint en ella bona part dels coneixements de la bona armonització apresada amb En Carreras, i obligant als músics que tocaven instruments pastorils a sortir-se dels motllos vells i estendre son camp d'acció, especialment en les tessitures agudes de la tenora i del tiple. Tenia, per altra part un domini tal del flaviol, que'ns deixava parats amb sa neta execució i clara sonoritat. Talment era un rossinyol fet.

Vagin, doncs, aquestes ratlles — que no allargo més, poguent-ho fer — com a acte de adhesió al homenatge que tributeu a En Pere Rigau.

JOSEP M.ª SOLER.

La Bisbal, 12 Març 1919.

■ ■ ■ ■

EN PERE RIGAU

Sempre que penso amb el meu malaguanyat mestre, és per recordar al music per excel·lència, car en Pere Rigau tenia una bella intuïció per l'art que conreava. Music empordanès, tocava el flaviol que donava goig sentir-lo. La gent de l'Empordà quedaven bocabadats i encara se recorden de les belles refilades. Inspirat compositor, en Rigau ressaltava també com a director d'orquestra puig es feia càrrec tot seguit d'una partitura per complicada que fos. Pot dir-se be que tenia temperament d'artista; d'artista molt fecund ja que morint tan jove deixà escrites innumbrables composicions, entre elles les inspirades sardanes «La bola de neu» «L'arc de Sant

Martí» «La crisantema» i «A la voreta del Ter».

L'homenatge que ara se li tributa es una obra justa i ben merescuda, en la que jo me associo de tot cor per a patentitzar la meua admiració.

JOAQUIM VALLESPI

■ ■ ■ ■ ■

LLOANÇA A L'ARTISTA

Que he de dir-vos del músic que avui homenatjeu, que no hagin entonat amb bells articles, autoritzades firmes?

Tots els que convivirem amb En Pere Rigau, hem somniat amb ell, recordant sa bella època en quina, enamorat fervent de la nostra dansa, escampava arreu una obra de un convençut que havia de immortalitzar-lo més tard, passant a la pàgina de la història de la música a Catalunya, sa obra que te el valor de consagració i que marcarà una data gloriosa que de segur constituirà una eterna efemèrida.

El poble de Torroella, pot tenir l'orgull legítim d'haver comptat entre els seus, a un prestigi com era en efecte En Pere Rigau, i honorant als seus fills mes eminents, es com s'honora a si mateix un poble.

A. SOBREQUÈS.

Girona, Març-19.

■ ■ ■ ■ ■

RECORD A L'AMIC

Poques vegades havia agafat la ploma amb tanta satisfacció i alegria íntima com en aquets moments en que ho faig per dedicar unes ratlles a la memòria del gran cantor de nostra dansa catalana En Pere Rigau, amb motiu de l'homenatge que els seus compatriotes li dediquen.

Encare en tot Catalunya hi resonen aquells dolços cants del inspirat Mestre que 'l feren

guanyador de la gran corona del art que desde el Montgrí s'exten per tota la terra catalana formant el cercle de la sardana fruit abundadíssim de ses inspiracions.

Que ho diguin sinó aquella mare que junt al breçol canta encare les dolces melodies del gran Mestre; que ho digui també el camperol que en sa treballada canta i xiula aquelles inspirades sardanes quines notes prenen caients misteriosos, com d'algòm de Fades al resonar en les fondalades; que ho digui en fi tota aquella gentada que de plaça en plaça va enlairant cada dia més l'obra del popular compositor.

Si de gran valua eren els seus mèrits artístics no ho eren menys les seves condicions personals ja que tots els que tinguerem l'honor i la sort de tractar-lo varem veure-li sempre en ell un cor noble, ple de virtuts que no va desmentir mai la seva bondat innata i característica que el feu estimat i respectat de tot-hom en vida; plorat en la mort.

Gratítut immensa mereix doncs el digníssim Ateneu organitzador i fomentador d'un acte tan gran i hermós com es perpetuar la memòria del seu il·lustre compatriota. Gratítut mereix també aquesta hospitalaria vila de Torroella joia de l'Empordà que amb tant entusiasme sab associar se an aquest homenatge i més lloances encare si hi caben la llorjada Orquesta-còpia «Els Montgrins» quins professors qual apòstols van fomentant i escampant cada dia amb més èxit les doctrines de son preclar mestre, passejant arreu i de triomf en triomf l'arca dels tresors que aquell els hi llegà augmentant cada dia més i més els seus cabdals artístics constituint-se en veritable glòria de nostra terra aimada.

Per a acabar, vos prego perdoneu que jo, potser el menys digne, m' hagi atrevit a acceptar un petit reconet en aquest nombre-homenatge, desde ont he pogut dedicar un record d'admiració al amic del cor, al gran cantor de l'ànima del poble En Pere Rigau, puig fent-ho aixís he cregut complir amb un deure de company i de patriota.

JOSEP PI.

Pals, Març de 1919,

La Goble MONTGRINS en l' any 1899

P. Lleonsi M. Vidal Ciset de Cornellà R. Rigau L. Guli
 J. MAS
 G. Geli P. RIGAU J. Forcada M. Sánchez. E. Vallespi

¡ ADEU A TORROELLA !

Poesía de D. Arthur Masriera

Música de D. Pere Rigau

I

(Adeu)

S' en van les aurenets,
 S' en van cançons y olors,
 S' en van també 'ls poetes
 Que 't diuen ab los cors:

—¡Adeu, adeu Torroella!
 Adeu, oli vila bella,
 Que 'l Ter gelós cenyí;

¡Adeu, perla catalana
 Flor galana
 Del Montgrí!

II

(Tardor)

Dels *Angels* en la altura
 Ja 's va ponent lo sol,

Lo Ter ab ses rinhades
 Baixa més caudalós,
 Les aurenets fugen,
 No cantan rossinyols,
 Y ve la tramontana
 Rugint com un lleó
 No sonan a trench d' auba
 Alegres picarols,
 Ni surten les remades
 Avans d' apuntá 'l jorn,
 Ni 's ballan a la plassa
 Sardana y tirabon,

¡Y pels rocams de Santa Catarina
 Canta 'l Corp!
 L' ona brava y alterosa
 Bat furiosa
 L' Estarít.

Y les boyres s' encastellan

Y enmantellan

Lo Montgrí

Lo Salt d' Enga y Roca Maura

Lo sol daura

Cap al tard

De Bagur fins a Bellcayre

Passa un ayre

De fossar.

Y l' himne de tardor ara comensa

L' aucell, l' ono y lo vent l' han de cantar,

Y dorm Torroella en la planura inmensa

Com reyna de la terra y de la mar.

Ja la plana ampurdanesa

Va perdent son rich color

Y l' hi dona més bellesa

L' ayre trist de la tardor.

Més hermosos los celatjes

Semblan d' or y foch rohent,

Semblan lires los boscatjes

Que ressonan ab lo vent,

Es lo Ter inmensa vía

Que comensa al Pirineu

Y que escampa l' infania

Per eixes planes arreu.

Tamarius, hortes y vinyes

La primer' glassada han vist.

Y 'l to gris de les campinyes

S' ha tornat mes blanc y trist

L' octubre agoneja:

D' el alt campanar

Lo bronza trilleja

La nit de Tots-Sants

¡Nanch ..Nanch ..Nanch!

Y surt la pregaria

Dels tristos recorts,

La tendra complanta

Del dia dels *Morts*.

III

(Despertament)

Del cim de Torre Ponsa fins á Serra

Una boyra s' esten

Sembla un sudari inmens sobre la terra

Que dorm amb llanguiment

Mes Torroella no dorm que está desperta,

Crisálida immortal

Papallona será, que ab l' ala oberta

Tindrà 'l sol per rosal.

Saltará sobre un rin que l' avasalla,

Ab pont de pedra inmens,

Y la vida durá del que trevalla

Per tots los quatre vents,

Ni boyres, tempestats ni tramontanas

Ni las glacials tardors. *

Corgelerán las fibres catalanas

Dels ennuhiastats cors.

No pot morí Torroella, porque es viva

La que trevalla y creu,

La rassa ampurdanesa noble, altiva

Té una missió de Deu,

Te la missió d' alsarse á si mateixa

Y el poble catala

¡Qui 's regenera ab la virtut, pot creixe.

Torroella creixerá!

En Pera Rigau posá música en aquesta poesia, composant una bella peça coral que fou estrenada l' any 1897.

En la vetllada d' homenatge el chor de l' Ateneu la cantarà novament.

Facsimil del cartell anunciador dels discs « Odeon » impresionats per la Cobla « Montgrins », fundada per En Pere Rigau.

LA MEVA ADHESIÓ

Potser nosaltres, els seus deixebles, els hereus de la seva obra, som els menys indicats per a parlar d'ell en un dia com el de avui que se celebra l'acte del seu homenatge car l'obra dels mestres imposa i emociona a llurs deixebles, i els traba la ploma que únicament sab escriure aquestes paraules: ¡Admiració! ¡admiració! ¡admiració! ¡Tota la nostra tasca reformadora, tot el nostre ascendent musical es fill dels cants sempre nous i inspirats d'«Una bola de neu» o d'«Una crisantema».

«L'arc de Sant Martí» ha tingut la divinitat d'enlluminar amb les seves tonalitats delicades, nostres passes primerament tan insegures, i actualment, ja homes, amb personalitat reconeguda, dins el camp florit de nostra música regional, no podem menys que proclamar als quatre vents que volem con-

tinuar, (procurant, naturalment, donar-li formes més novíssimes encare pro sempre encaixades, als mollos populars de la terra catalana) la tasca del mestre estimat, conegut vulgarment per en Peret Barretó, i que nostra vila, per iniciativa d'uns quants joves entusiastes de l'Ateneu, ha sabut honrar-lo amb aquest justíssim acte d'homenatge.

VICENS BOU.

■ ■ ■ ■ ■

RECORD

En Pere Rigau fou un verdader amic, des de que ambdós estudiàvem a Girona durant nostra joventut, i ja allavors demostrava un entusiasme molt poc comú per la música popular de nostra terra, puig guardo encare entre els records de joventesa algunes peces que ell escribia, i executàvem els dos en nostre casa.

La seva mort quasi al mig de la joventut ens privà de poder fruir de la molta inspiració que tenia envers la dansa catalana, pro no obstant degut a la activitat demostrada durant la seva curta vida, va evidenciar lo que valia amb el gran número de composicions populars que se executaven per totes les cobles de la província.

Jo m'associo amb satisfacció al tribut de carinyo que rendeix el seu poble natal al malaguanyat mestre En Pere Rigau.

JOAQUIM VIDAL (VILA)

Girona, 15 Març 1919.

■ ■ ■ ■ ■

- - EN RIGAU, ORGANITZADOR

Segurament, si fos viu, en Rigau, simpatitzaria amb l'obra de l'Ateneu, car sempre vegerem en ell un aimant de la cultura i un decidit organitzador.

I en aqueixa vila on hi manquen tant els homes disposats a treballar i organitzar coses, fou una greu desgracia que'n Rigau ens deixés quan podia tan ajudar-nos.

* *

Fundà i dirigí el chor «El Pensament» una pila d'anys. Amb la col·laboració d'aquest i l'orquestra «Montgrins», que com sab tothom dirigia, organitzà lluits Carnavals i Caramelles. Amb els mateixos elements, feu uns concerts, durant les festes d'una Quaresma, que foren una cosa nova a Torroella i que desgraciadament, pel poc gust artístic que aquí imperava, no tingueren l'èxit que 's mereixien.

Organitzà *estudiantines* i caramelles infantils, sense acabar la paciència que requereix l'ensenyament de peces a la mainada.

Fou el promotor d'instaurar la fira de Sant Isidre, fent-se el primer any, una festa esplèndida, amb tres cobles i el chor de Celrà.

En sos últims anys, surt per Carnaval amb un chor humorístic, cantant el *Vals burlesc*, en el qual els cantaires imitant el só dels instruments de cartró que figuren tocar. Organitza algunes excursions per la Quaresma amb aquest chor. Lo recautat en eixes excursions i l'entusiasme dels choristes dona motiu a la creació d'una nova societat coral quina es titula «El Montgrí», que sots la seva batuta funcionà, fent vetllades, concerts, caramelles, etz., etz. i que durà fins a sa mort.

I no's fa res a Torroella que no hi prengui part. El veiem dirigir les companyies de carquela que venen a Torroella, el veiem col·laborar amb les de drama...

I tot això no li priva d'escriure més de cinc centes sardanes, molts ballables i algunes peces de concert i chorals. I de la seva escola de musica en surten molts musics alguns de ells ben aprofitats.

Aixó es l'obra den Rigau i per aixó es mereix l'homenatge que avui tributem al home-artista i al bon torroellenc.

E. VINAS.

- - LA PREMPSA I NOSTRE HOMENATJAT

En l'impossibilitat de recollir tot lo que digué la prempsa en sa vida i en ocasió de la seva mort, reproduim únicament alguns troços dels periòdics de la provincia.

De "Scherzando"

«Heus aquí un nom que no es pas desconegut de ningú que s'interessí amb el moviment musical de nostre renaixement.

El director de «Els Montgrins» es d'aquells musics que, compenetrats de l'ànima del poble saven fer-se populars i es formen una celebritat ben adquirida sens enfonsar-se a copia de sinceritat i senzillesa.

En Rigau es music per temperament; a dotze anys tocava a l'orquestra i a quinze era ja director.

Es un dels musics més feivorosos que no saltres coneixem car passa de cinc centes sardanes que te escrites, i entre elles les famoses «L'Arc de Sant Martí» i «Remor de petons». El treball immens que aixó representa no ha sigut obstacle per a que composés obres de concert i moltes peces chorals».

De "L'Avenç de l'Empordà"

«De sardanes ne deixá escrites unes cinc centes i algunes d'elles de gran èxit. En la cobla fou un verdader artista i considerat com a primer fluvioiaire.»

De "Lo Geronés"

«En quant a compositor de sardanes, no cal més que parlar d'ell en tota la plana Empordanesa. per a saber l'acceptació que tenien entre els veraders sardanistes i molt més si eren executades per la seva mateixa cobla, que dit entre pausa, és una de les mellors conegudes, ja que interpretava fidelment l'aire del país i el caràcter de la terra.

La seva feconditat era exuberant ja que ha deixat un repertori de cinc centes i pico de sardanes, poques inédites, totes les quals han sigut considerades per els crítics com els mellors models de la clàssica i típica dança catalana».

Imp. de P. Ribas.—Palafrugell.—Teléfon 362
Representant a Torroella: Eduard Vinyas, Carrer de Sant Agustí

VETLLADA XXVII

A LES 9 DE LA NIT

ATENEU MONTGRÍ

FUNCIO DEDICADA

A HONORAR LA MEMORIA DEL CELEBRAT

COMPOSITOR TORROELLENC

EN PERE RIGAU

PROGRAMA

- I. Overtura per l'orquestra «Montgrins.»
- II. Projectió d'una pel·lícula.
- III. Parlament per En Josep Castells.
- IV. Audició per la cobla «Montgrins» de les sardanes originals de l'homenajat:

LA NINA MIGRANYOSA

L'ARCH DE SANT MARTÍ

A LA VORETA DEL TER

- V. La peça choral, a quatre veus, per la secció choral del Ateneu:

ADEU A TORROELLA

- VI. Les sardanes:

LA BOLA DE NEU

CAMÍ DE LA FOSCA

Preus: Entrada general 40 cts. Milja entrada 25 cts.

Notes: Les butaques queden reservades als socis a 25 cts. El despatx s'obrirà al Ateneu el mateix dia de la funció a les 3 de la tarde.

En la vetllada se repartirà als socis el nombre de «Emporion» dedicat a n'En Rigau.

El producte de la vetllada se destinarà a adquirir una gran fotografia d'En Rigau amb destí a la Galeria de torroellencs notables.